

PASSAGES

AZ ORIENT PROJEKT MAGYAR-ÁZSIAI
KAPCSOLATTÖRTÉNETI PLATFORM ÉVKÖNYVE

orient-projekt.hu

OP

II. ÉVFOLYAM | 2024

India • Japán • Kína • Koreai-félsziget

Közel-Kelet • Közép-Ázsia • Szibéria

EURASIA
CENTER

Neumann
János
Egyetem

PASSAGES

Az Orient Projekt

Magyar-Ázsiai

Kapcsolattörténeti Platform

Évkönyve

2024

PASSAGES

Az Orient Projekt
Magyar-Ázsiai Kapcsolattörténeti Platform Évkönyve

2. évfolyam

Budapest

2024

orient-projekt.hu

PASSAGES

Az Orient Projekt Magyar-Ázsiai Kapcsolattörténeti Platform Évkönyve
2. évfolyam | 2024

A *Passages* az Orient Projekt Magyar-Ázsiai Kapcsolattörténeti Platform (OP) Évkönyve. Kiadványunk elektronikus folyóirat formájában, *Open Access* rendszerben évente egyszer jelenik meg honlapunkon. Ennek megfelelően díjmentesen hozzáférhető, és a szerzők számára is díjmentes publikációs lehetőséget nyújt. A kéziratok benyújtásához segédlet szintén honlapunkon található.

Főszerkesztő: NAGY ELEK

Szerkesztők: CSOMA MÓZES, KIRÁLY ATTILA, KISS SÁNDOR, SIPTÁR DÁNIEL,
SZILÁGYI ZSOLT

A lapszám szakmai szerkesztője: KIRÁLY ATTILA

A lapszám olvasószerkesztője: LACZKÓ KRISZTINA

Grafikai terv: KIRÁLY ATTILA

Tördelés: KÓNYA ANITA

Felelős kiadó: Neumann János Egyetem, Eurázsia Központ
– Orient Projekt

EURASIA
CENTER

Neumann
János
Egyetem

Nyomdai előkészítés és nyomtatás: Neumann Lapkiadó
és Kommunikációs Kft., Horváth Levente ügyvezető

Neumann
Lapkiadó és
Kommunikációs Kft.

Honlap: <https://orient-projekt.hu>

Kapcsolat: info@orient-projekt.hu

ISSN 2939-8592 (Online)

ISSN 2939-8584 (Nyomtatott)

DOI: <https://doi.org/10.59608/pas2024a000.00>

A kiadvány Spectral és Ambient betűtípussal, 210 x 297 mm méretben készült.
A borítón: Stein 1910–1917 között az Északnyugati Határtartomány régészeti fő-
felügyelője volt. Ez a felvétel hivatali munkájához kapcsolódik. Cat. Stein LHAS
39/2/011 Takht-i-Bahi, gandhári stílusú Buddha relief.

© ⓘ ⓘ ⓘ Ez a Mű a Creative Commons Nevezd meg! – Ne add el! – Ne változtasd! 4.0
Nemzetközi Licenc feltételeinek megfelelően felhasználható.

PASSAGES 2. ÉVFOLYAM (2024)

NAGY ELEK: <i>Főszerkesztői köszönetnyilvánítások</i>	5
Tanulmányok	
KELECSÉNYI ÁGNES: <i>A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ Keleti Gyűjteménye</i>	11
LÁZÁR IMRE: <i>A kultúrák közötti kommunikáció lehetőségei és csapdái Sass Brunner Erzsébet és Brunner Erzsébet munkásságában</i>	23
SOLYMÁRI DÁNIEL: <i>Nyugat és Kelet határán: Vay Péter püspök, pápai küldött korai útjai</i>	39
India	
PAP ÁGNES: <i>Fábri Károly Lajos (1899–1968)</i>	77
LÁZÁR IMRE: <i>Georgette Coty (Kuti Györgyi) (1922–2005)</i>	87
LÁZÁR IMRE: <i>Ghós Eta (Boglár Etelka) (1911–1963)</i>	95
BALDAVÁRI ESZTER: <i>Kertész Károly Róbert (1876–1951)</i>	105
LÁZÁR IMRE: <i>Leitner Gottlieb Vilmos (Gottlieb Wilhelm Leitner) (1840–1899)</i>	115
PAP ÁGNES: <i>Umrao Singh Sher-Gil (1870–1954)</i>	131
Japán	
DOMANICZKY ENDRE: <i>Gubányi Károly (1867–1935)</i>	145
KISS SÁNDOR: <i>Haár Ferenc, fotóművész, dokumentarista filmrendező (1908–1997)</i>	171
KISS SÁNDOR: <i>Haár Irén, autodidakta fényképész, étteremtulajdonos, vállalkozó és háziasszony (1912–1999)</i>	193
KISS SÁNDOR: <i>Weltmann Ferenc (Fery Loránt 1892–1978) és Weltmann Rózsa (1898–1972)</i>	209
KISS SÁNDOR: <i>Sikos János (1895–1969)</i>	225
SZÉKÁCS ANNA: <i>Székács Imre (1920–2006)</i>	243
Kína	
SZILAS LÁSZLÓ SJ RENDTÖRTÉNÉS SZ NYOMÁN JTMR LEVÉLTÁR: <i>Fr. Bencze István SJ (1906–2002)</i>	259
MERVAY MÁTYÁS: <i>Frank László (1890–1965)</i>	267
CSEJDY JÚLIA – CSEJDY VIRÁG: <i>Hudec László (1893–1958)</i>	273
SZILAS LÁSZLÓ SJ RENDTÖRTÉNÉS SZ NYOMÁN JTMR LEVÉLTÁR: <i>Jaschkó István SJ (1911–2009)</i>	297
MERVAY MÁTYÁS: <i>Komor Pál (1886–1973)</i>	305
KELECSÉNYI ÁGNES: <i>Stein Aurél (1862–1943)</i>	313

PASSAGES 2. ÉVFOLYAM (2024)

Koreai-félsziget

CSOMA MÓZES: *A koreanisztika Magyarországon* 333

CSOMA MÓZES: *Baráthosi Balogh Benedek élete és utazása Koreában* 341

Közel-Kelet

UDVARVÖLGYI ZSOLT ANDRÁS: *Germanus Gyula (1884–1979)* 357

Közép-Ázsia

SOMFAI KARA DÁVID – SÁNTHA ISTVÁN: *Almásy György (1867–1933) és Turgan Berdike-úlu (1890–?)* 385

SOMFAI KARA DÁVID: *Vámbéry Ármin (1832–1913)* 397

Szibéria

GULYÁS ZOLTÁN: *Reguly Antal (1819–1858)* 407

Buddhizmus Magyarországon

SZATHMÁRI BOTOND: *Hetényi-Heidelberg Ernő (1912–1999)* 425

KELÉNYI BÉLA: *Lénárd Jenő (1878–1924)* 443

Életút

Weltmann Ferenc (Fery Loránt, 1892–1978) és Weltmann Rózsa (1898–1972) hegedűművészek

KISS SÁNDOR

kereskedelmi diplomata, Japán-kutató, sandor4u@gmail.com

Kivonat: Weltmann Ferenc és Rózsa hegedűvirtuózok pályafutása Hubay Jenő zeneiskolájából Bécs, Párizs, Oostende, Róma, majd Berlin és London leghíresebb koncerttermein át Japánig ívelt, ahol zenei sikereik mellett a társasági élet és a magyar közösség elismert tagjai lettek.

Hivatkozás: Kiss S. (2024). Weltmann Ferenc (1892-1978) és Weltmann Rózsa (1898-1972). *Passages* 2: 209–224. <https://doi.org/10.59608/pas2024a014.00>

Kollázs képei:

Balra: lásd a 2. képnél

Középen: lásd az 1. képnél

Jobbra: lásd az 5. képnél

Weltmann Ferenc és Rózsa a Bodroghöz egyik jelentős településén, zsidó családban születtek. Édesapjuk Weltmann Sámuel üzletember biztosítási ügynök, édesanyjuk Nebenzahl Mina (névváltoztatás után Nemes Hermína) volt. A gyerekek zenei tehetsége egészen korán megmutatkozott, csodagyermeknek számítottak.

A család Budapestre költözött, és a gyerekeket Hubay Jenő Magyar Hegedűiskolájába iratták. Weltmann/Loránt osztálytársai között volt Szigeti József és Vecsey Ferenc is.

1905 decemberében így ír róluk a *Magyarország*: „Weltmann Rózsika és Ferencz, Huber »Hunyadi László fantáziá«-ját játszották két hegedűn olyan temperamentumosan és megbízható hangadással, amely felnőtteknek is dicséretére vált volna. A szünni nem akaró tapsokra a Ferike gyerek még

1. kép. Gratuláló üdvözlő németül: a Weltmann csodagyerekek Rózi és Feri

ráadást is adott: Bach egyik szonáta-tételét. A kicsinyek, akik a hallgatóság zömét képezték, alig győzték a tapsot, annyira tetszett nekik a liliputi-művészek játéka.”

Az Országos Zeneakadémia rendezett 1906-os növendékhangverseny tudósítója kiemeli, hogy, a kis Weltmann Rózi (8 éves), „Hubay-növendék, eddigi sikereihez újabbat fűzött, főleg Wieniawski Tarantellájával”.

1907. május 12-én kezdődő, több napra terjedő ünnepség keretében avatták fel az Országos Magyar Királyi Zeneakadémia új palotáját. Az avatáson a világ összes zenei társasága képviseltette magát, köztük olyan kiváló zenészek jelentek meg, mint David Popper, Dohnányi Ernő, Kodály Zoltán és Bartók Béla. Hubay Jenő vezetésével a növendékek házi zenekara előadta Beethoven V. szimfóniáját és Bach egyik vonószonakarra írt versenyművét, zárásul Weltmann Ferenc eljátszotta Csajkovszkij hegedűversenyének első tételét. Az ötnapos zenei programok zárásakor Weltmann Ferenc a nyerte el a nagydíjat.

Az esztendő végén Weltmann Rózi és Ferenc – a zseniális ifjú művész testvérpár – európai koncertkörútra indul. Természetesen útjukat Pesten kezdték. Búcsúzóul 1907. december 1-jén a Vigadó nagytermében hangversenyt adtak, és ezután kiléptek a nagyvilág elé. A frenetikus bemutatkozás számos meghívást hozott, a következő három koncertturnéjuk során Bécs, Párizs, Oostende, Róma, majd Berlin és London leghíresebb zene-terméiben arattak óriási sikert, és szereztek dicsőséget a magyar zenének.

A két hegedűvirtuóz csodagyerek 1908-ban végezte el a Zeneakadémia hegedűosztályát, és Hubay mester kedvencei közé tartoztak. 1910-ben már így tudósít róluk a hazai sajtó:

„Magyar művészek sikere Londonban. Az Ujság, 1910. december 7.

Weltmann Rózi és Feri, a kitűnő hegedűművésztestvér-pár jelenleg Anglia műértő közönségét hódítja meg művészetével. A közönség mindenütt lelkesen ünnepli őket, a sajtó pedig egyhangú magasztalással ír a művész testvér-párról. Egyöntetűen dicsérik pompás technikájukat és érzéssel telt, nemes ízlésű előadásukat. A fiatal művészek a magyar művek terjesztése körül is sikerrel buzgólkodnak. Műsorukon sok magyar szerző műve, de első sorban mesterüknek, Hubay Jenőnek számos szerzeménye szerepel.”

Weltmann Feri és Rózsí, magyar hegedűművész testvérpár. A Hubay-mesteriskolából kerültek ki s nemcsak itthon, hanem a külföldön is nagy sikereket arattak hangversenyeiken. Valósággal elragadták a közönséget meleghangu, közvetlen érzésű játékuikkal és briliáns technikájukkal. Alig jutottak ki még a gyermekkorból s máris egész Európában dicsőséget szereztek a magyar művészetnek.

2. kép. Megjelent
a Tolnai Világlapja
1914. februári
számában

A koncertutak között komoly tanulással és repertoárbővítéssel készülnek Hubaynál a Zeneakadémián, mert a közönség vágyakozása az új darabokra szinte kielégíthetetlen. Hubay bevonta Ferencet az oktatásba, és mesterkurzusán olyan későbbi művészeket tanított és korrepetált mint Kornstein Egon Ferencet vagy amint a mára teljesen elfeledett, akkor nyolcéves Gyárfás Ibolykát, akiről a német sajtó ezt írta:

„Ha egy gyermek már négy és fél éves korától olyan ügyességgel bír, hogy minden szülői és tanári segítség nélkül képes egy hegedű darabot megtanulni egy értéktelen, vásári hegedűn, nagy tehetséggel és erős akarattal kell rendelkeznie. Ez könnyebb a zongorán, ahol a billentyűk ott vannak a gyermek szemei előtt, de a hegedű esetében ehhez jelentékeny ügyességre, éles zenei hallásra, és ösztönösen jó hangszer- és vonókezelésre van szükség. Ezt a »trükköt« valósította meg Gyárfás Ibolyka. A hegedű iránti érzett zeneszeretettől hajtva, amihez a szülők részéről nem kapott segítséget, saját maga ötlötte ki első gyakorlatait – egyszerre volt tanár és növendék. Három hétig tartó igyekezet után hozzátartozóit egy hegedű-ballada előadásával lepte meg, bizonyítva, hogy rendkívüli tehetséggel rendelkezik.”

3. kép. I. Károly császár születésnapjára koncertjének plakátja, 1917. augusztus 17.

4. kép. (túldoldalon fent) Magyar hangverseny Przemysilben

5. kép. (túldoldalon lent) Fery Loránt 1920/21 németországi koncertturnéjának plakátja

A külföldi koncertek hirdetésein neve egyre gyakrabban Fery Loránt hegedűvirtuózként szerepelt. Ennek történetét később így mesélte el: „1910-ben az angolok »a budapesti Lóránt gyerekek« elnevezést felkapva Fery Loránt néven írtak rólam először. Ebben felidéztek az 1000 angol font értékű díjamat, a Ruggieri hegedűt, amit elnyertem, megjegyezve David lett a győztes a Góliátokkal szemben.”

Az *Ujság* 1914. március 17-én rövid cikke „Weltmann Fery Londonban” címmel jelent meg, benne felsorolva a védnökséget vállaló személyiségeket: „A kitűnő magyar hegedűművész március 10-én a londoni Queens Hallban hangversenyt rendezett, Viktória schleswig-holsteini hercegnő, George Teck herceg, Mensdorf-Pouilly-Dietrichstein Albert gróf és Rothschild Alfréd védnöksége alatt. A nagysikerű hangverseny műsorából az angol sajtó különösen Bach Chaconne-jának kiváló előadását emeli ki.”

A nagy háború felborította az európai zenei életet is. Az országok hirtelen ellenségek lettek. Ez kihatott a művészek koncertlehetőségeire is.

Weltmann Rózsi férjhez ment Szalay István Károly orvoshoz, tartalékos hadnagyhoz, diszpenzációval, azaz hatósági felmentést kaptak a házasságkötési szándék kötelező kihirdetése alól. Az ifjú férj az esküvő után a harcra indult. Ettől kezdve a feleség az Sz. Weltmann Rózsi nevet használta egészen 1923-ig, amikor is elvált.

Weltmann Ferenc fellépésre várva éppen Londonban volt, amikor a szigorú előírások betartásával letartóztatták – hivatalosan internálták – az összes ellenségesnek minősített zenésszel és művésszel együtt. Mindannyiukat a legnagyobb hangversenytéremből kialakított „internálótáborban” a londoni Alexandra Palace-ben, vastag katonai vásznakkal elszeparált cellákban helyezték el. A *Tolnai Világlap* fotós tudósításának címe: „Egy különös fogolytábor”.

A csaknem négy évig tartó internálás körülményeit az Alexandra Palace-ban a hely szelleme ellenére pocséknak lehet mondani, ezért hárman – idézem: „Weltmann Ferenc magyar hegedűművész, akit odakünn most már Lóránt néven ismernek, azon kívül Újhelyi lovag hegedű- és Reschowsky Sándor zongoraművész” – átkérték magukat Wakefieldbe, ahol összehasonlíthatatlanul jobb körülmények voltak. A Wakefieldhez közeli tábornak az 1908-ban megnyitott Lofthouse Park nevű „angolparkból” alakították ki. Lofthouse „úri tábor” volt, ahol körülbelül 1500 ember tartózkodott. Többnyire a középosztálybeli internáltak, akik fizették a fenntartásukat, és vásárolhattak árukat és szolgáltatásokat a környékről. A pénzteleneket az internált társaik alkalmazták fodrászként, szabóként stb. A civileket nem tudták munkába helyezni, ehelyett írással, színdarabokkal, tábori egyetem létrehozásával és tanulással találtak elfoglaltságot. Lóránt Ferenc 1917. augusztus 17-én I. Károly császár születésnapján az internálótáborban születésnapjára ünnepi koncertet adott, amelynek híre eljutott a császárhoz, aki az érdekeinket képviselő londoni svéd nagykövetségen keresztül köszönőlevelet küldetett a hegedűművész részére.

A nagy háború idején és utána sem maradtak tétlenek a testvérek. Sz. Weltmann Rózsi, a jeles magyar hegedűművésznő Galiciának csaknem minden nagyobb városában hangversenyzett jótékony célokra. Mindenütt

Magyar hangverseny Przemyslben

Az egykor orosz uralmat is látott Przemyslben ma már nyugodtan folyik az élet és semmisen emlékeztet az ostrom napjaira és a szomorú orosz uralomra. A napokban a Militárkommando pártfogása alatt katonai jótékony célra Przemyslben nagyszabású katonai zenekari hangversenyt rendeztek, melyen Sz. Weltmann Rózi a neves magyar hegedűművész, játszotta el Goldmark egyik koncertjét. Felvételünk a magyar hangversenyfőpróba alkalmával készült.

Tournée 1920/21 * Deutschland

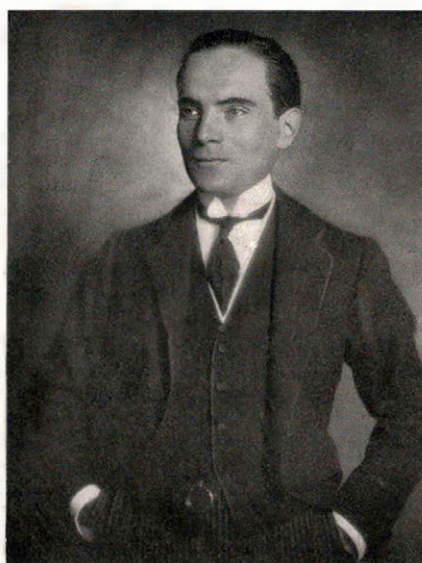
FERY LORÁNT

Konzertdirektion Robert Sachs

Inhaber E. Sachs und E. Kula

Berlin W. 50, Regensburger Straße 23

Telefon: Pfalzburg 3565 • Telegramm-Adresse: Impresachs Berlin

1. Oktober	Halle	15. Oktober	München
2. "	Leipzig	17. "	Nürnberg
4. "	Dresden	19. "	Würzburg
6. "	Breslau	21. "	Bamberg
11. "	Berlin	26. "	München

Ferner Hamburg, Hannover, Düsseldorf, Bremen, Köln etc. etc.

The Graphic, 29. Oct. 1910, London. Der junge ungarische Violinvirtuose Fery Loránt wird nach einem hervorragenden europäischen Tournée in kurzer Zeit sein Debut in London geben. Bereits mit 10 Jahren gewann er einen der wertvollsten Preise auf der Königlichen Akademie für Musik mit dem Bemerken der Direktoren, daß David den Preis gegen Goliath gewonnen habe. Bei der Einweihung der neuen Musikakademie in Budapest, bei welcher Gelegenheit alle musikalischen Vereine der Welt vertreten waren, erhielt Fery Loránt eine Ruggieri-Violine im Werte von 1000 Pfund nach der Wiedergabe von Tschairowskys Konzert als ganz besondere Auszeichnung. Als ein hervorragend begabter Künstler erntete er nennenswerte Erfolge sowohl in seinem Vaterland, als auch in Wien, Berlin, Paris, Ostende und Rom.

felkereste a hadikórházakat is, ahol sebesült hőseinket gyönyörködtette művészetével. A sebesültek és betegek minden alkalommal, meleg tapsokkal ünnepelték a művésznőt.

Nehéz idők következtek. A Zeneakadémia igazgatóját, Mihalovich Ödönt 1919 februárjában nyugdíjazták. Hubay Jenő esélyesként szerepelt, hogy átvegye a rangos intézmény vezetését, de beállítottsága és felesége nemesi származása miatt a minisztertanács úgy döntött, hogy a baloldali beállítottságú, 40 éves Dohnányi Ernőt nevezi ki, aki mindenáron szeretne volna megtartani kamarazene-tanárát és partnerét a hegedűművész tanszak vezetőjeként, de ezt visszautasították. Március 21-én kikiáltották a Tanácsköztársaságot, a gyorsan kibontakozó politikai üldözések láttán Hubay Jenő 1919. május 21-én egész családjával Bécsbe és onnan rövid időn belül Zürichbe utazott, mert a svájci konzervatórium felajánlotta a hegedű tanszak vezetését, és ez megélhetést és nevének megőrzését biztosította. Ezzel megszűnt a hazatérés egyszerű lehetősége az internálásból éppen megszabadult Lóránt Ferencnek.

Visszatérése a pódiumra Bécsben kezdődött. 1919. november 17-én lépett fel a bécsi Konzerthaus nagytermében. Johann Sebastian Bach E-Dúr hegedűversenye (BWV 1042) volt a nyitódarab, amelyen Theodor Christoph vezényelt, Charles Cerné kísérte zongorán. Mint vérbeli koncert-hegedűművész kétéves németországi szereplésre szerződött. Indító szólóhangversenyét 1920. január 31-én adta Berlinben.

Érdemes megtekinteni az élete végéig őrzött 1920–1921. évi koncertturnéhirdető lapot, ahol látható, hogy októberben tíz városban adott koncertet, felidézve a Ruggieri-hegedű elnyerésének a történetét.

1920-ban édesapjuk a Teréz körút és a Podmaniczky utca sarkán lévő Terminus kávéházban összeesett és meghalt. Hatvanhét éves volt. Rózi az ott-honmaradást választotta, Ferenc a külföldi szereplést, és Berlinbe költözött.

Mesterükkel tartották a kapcsolatot. Így tudta meg Ferenc, hogy Hubay több japán üzletemberrel találkozott Zürichben. Egyikükkel, Nabeshima Naokazu örgróffal, a tokiói Főnemesek Klubjának prominens tagjával szimpatikusak voltak egymásnak. Már az első találkozásaik egyikén beszélgettek az ősi japán–magyar rokonság lehetőségéről. Nabeshima örgróf az európai klasszikus zene ismerője és kedvelője volt, ez kialakuló barátságuk forrása lett. Kíváncsún tartotta, hogy magyar zeneművészek eljussanak Japánba, ehhez segítséget és támogatást ígért. Tájékozott volt a trianoni Magyarország ügyeiben, és a fontosnak tartotta, hogy a diplomáciai kapcsolatok felvételére sor kerüljön. Búcsúzáskor ígéretet tettek egymásnak, hogy levélben kicserélik gondolataikat a zenéről, a művészetről, a magyar–japán kulturális és gazdasági kapcsolatok alakulásáról. Érdemes megjegyezni, hogy Japán a győztesek oldalán állt, és a trianoni tárgyalásokon képviseltette magát. Magas rangú katonatisztjei részt vettek a magyar határmegállapító bizottságban, és esetenként javunkra szolgáló kezdeményezéseket tettek. Szimpátiájuknak köszönhető, hogy a Magyar Királyság már 1920. december 30-án diplomáciai kapcsolatot létesített Japánnal.

A 20-as években Weltmann Rózi egyre több lemezfelvételt készített a koncertszereplései mellett. A megindult rádióadások zenei műsoraiban gyakran lejátszották lemezeit. Repcsik Géza, a Ganz gyár gépészmérnöke

du **ALBERT-HALL** **London**
QUEENS-HALL **London**
PHILHARMONIE **Berlin**
GR. KONZERTHAUS **Wien**
KURSAAL **Ostende**
VICTOR-HUGO Concert-Hall **Nice**
TOURNÉES dans tous les Pays d'Europe

LONDON RECITAL sous le Haut Patronage
The Duke and Duchess of Teck
Count Mensdorff-Pouilly, Ditrichstein, Ambassadeur
Lord Rothschild

The Great Hungarian Violonist
Der Ungarische Violinkünstler

FERY LORANT

Le Célèbre Violoniste Hongrois

❑ RÉCITALS

❑ CONCERTS

❑ AT HOMES

❑ SOIRÉES

Gramophon : Disques

“HOMOKORD”

PRINCIPALES STATIONS D'EUROPE : T.S.F., RADIO, RUNDFUNK

Booking trough principal agents.

Direction : Office d'Organisation Internationale de Concerts (Paris-Bruxelles-Nice)
Directeur : Georges HOTTOIS
NICE (France) - 48, Boulevard Victor-Hugo - Téléph. 48-48 - Cables : Teatrugo - Nice.

Wenden

P. t. o.

T. s. v. p.

6. kép. A Homokord gramofonlemezgyár európai koncert-sorozatának plakátja

7. kép. (lent) Újévi szőlokonzert Berlinben, 1920. január 31.

1923 tavaszán feleségül vette Rózsit. Kettőjüket a muzsika hozhatta össze, mert férje kitűnően zongorázott, és orgonán is játszott, sokszor kísért a feleséget zongorán, sőt később közös lemezfelvételük is készült.

A hivatalos névváltoztatásra 1923-ban került sor. A *Budapesti Közlöny* 1923. december 22-i számában jelent meg, hogy „Weltmann Ferenc király-helmeci születésű, budapesti illetőségű és ugyanitt lakos, hegedűművész, továbbá kiskorú Weltmann Andor budapesti születésű, illetőségű és ugyanitt lakos családi nevének »Lóránt« névre kért átváltoztatása az 1923. évi 151.966/IX. számú belügyminiszteri rendelettel megengedettetett”.

A németországi sikerek és az európai turnék meghozzák a hangrögzítési felkérést. Fery Loránttal számos lemezfelvételt készített a német Homokord lemezgyár, amelynek kiterjedt világhálózata volt. Háromnyelvű szőrolap készült, feltüntetve a felvétel koncerttermeit és a támogatókat is.

Kiválóságának híre gyorsan terjedt, és a magyar hegedűvirtuóz játékát Ázsiában is előben szerette volna hallani a közönség. A meghívások és az egyeztetések megtörténte után 1929-ben elindult egy nagy távol-keleti turnéra, Kínába és Japánba. Természetesen az újra Budapesten működő mesterével állandó levelezésben voltak, akitől címeket és személyenkénti eligazítást kapott. Koncertezett Pekingben és Tokióban, szinte leírhatatlan volt az ünneplés. Sőt a második ázsiai út előtt a főigazgató, Hubay Jenő személyes igazolást is kiállított arról, hogy Lóránt Ferenc nála végezte el sikeresen a Zeneakadémia hegedű szakát.

aut.

REPÚBLICA DOS ESTADOS UNIDOS DO BRASIL
FICHA CONSULAR DE QUALIFICAÇÃO

MODELO S.C. 139

Esta ficha, expedida em duas vias, será entregue à Polícia Marítima e à Imigração no porto de destino

Nome por extenso **ROSA REPCSIK**

Admitido em território nacional em caráter **Permanente** (temporário ou permanente)

Nos termos do art. **80** letra **----** do dec. n. **7967**, de **1935**

Lugar e data de nascimento **Király Helme, 13** / **12** / **1898**

Nacionalidade **Hungara** Estado civil **Viúva**

Filiação (nome do Pai e da Mãe) **Weltman Saumce e Nemes Minna**

Profissão **Domestica**

Residência no país de origem

NOME IDADE SEXO

FILHOS MENORES DE 18 ANOS

Passaporte n. **REL2857** expedido pelas autoridades de **Polícia Civil do Distrito Federal** na data **10 de Agosto de 1937**

visado sob n.

ASSINATURA DO PORTADOR: *Rosa Repcsik*

Consulado **Geral** do Brasil em **Lisboa**

20 de **Junho** de **1946**

O CONSUL **Geral**,

NOTA—Esta ficha deve ser preenchida à máquina pela autoridade consular, sendo as duas vias em original.

8. kép. Brazil rendőrségi nyilvántartó lap, hibákkal

1926-ban Rózsi férjével együtt Brazíliába költözött, São Paulóban telepedtek le. Ide küldte ki a férjet a Ganz gyár képviselőnek. Mozgalmas világba és új lehetőségekhez jutottak mindketten. Érdemes részletet idézni Az Ujság 1929. február 16-i cikkéből:

„A férj, Repcsik Géza mérnök, szervezője és irányítója a São Pauloi civakodó, egymást meg nem értő, széthúzó, boldogtalan magyarságnak, az asszony pedig a hegedűjével szerzett becsületet a magyar névnek, sok dél-amerikai város internacionális publikuma előtt, ismeretlen tájakon, ahová csak New yorki művészek kaptak eddig vendégjogot. Meséli, hogy első koncertjét odakünn a hatalmas olasz kolónia rendezte. A Municipálban. Ez egy óriási színház és sikerére egész csokorra valószínűsítést kapott minden nagyobb brazil városba. Persze, az ura nem engedte az ország belsejébe, ahová veszélyes dolog bemerészkedni egyedülálló fiatal hölgyeknek. Weltmann Rózsi – az előttem fekvő illusztrált kritikák tömkelegeiből látom – a világ legkülönb művészegyeniségei sorában is dicsőséggel állotta meg a helyét. Santos, Rio de Janeiro, Caldas da Rainha, Guarulhos, Piracicaba mind egy-egy állomása a magyar művésznő tengerentúli sikereinek. Nagy programom megvalósítása előtt áll még Európában Weltmann Rózsi. Márciusban egy-egy koncertet kell adnia Montecarloban, Cannesben és Nizzában. Azután Berlinbe megy, ahol bátyjával, Weltmann Ferivel együtt jelenik meg ismét a pódiumon, majd Milanóban is ad egy hangversenyt, mielőtt Génúában hajóra szállna, hogy újból visszatérjen Dél-Amerikába.”

„A gondos előkészítésnek köszönhetően évek után újra találkoztak. R. Weltmaim Rózsi, a Brazíliában élő ismert magyar hegedűművész nő Nizzába érkezett, ahol a keleti turnéjáról visszatérő bátyjával, Fery Lóránt hegedűművésszel ismét találkozott. Mindketten nagyjelentőségű és nagysikerű művészi munkájuk közepette elsőrendű megbecsülést vívtak ki maguknak és a magyar névnek. Pihenésük után eleget tesznek újabb kötelezettségeiknek: R. Weltmann Rózsi folytatja amerikai turnéját, bátyja pedig hozzáfog a következő nagy ázsiai hangversenykörút megszervezéséhez. Célja: eljutni Pekingig és Sanghajig majd tovább Japánig, ahol magyar zenét és kultúrát néhány alkalommal már sikerrel bemutatták. Az ázsiai körutazás során a művésznevét, a Fery Lorant nevet használta.

Japánba érve, 1934. január 30-án az Imperial Hotelben adott nagysikerű szólókoncertet, majd március 14-én Jokohamában jótékonyági koncertet a Sacred Heart új templomának építkezéséhez.”

1934. november 30-án a *Pesti Naplónak* Tokióból jelentik:

„A magyar kultúra ünnepe a japán előkelőségek körében

Nabeshima Naokazu örgróf kezdeményezésére a japán főnemesi társadalom, továbbá a japán művészi és tudományos világ képviselőinek közreműködésével Tokióban Japán-Magyar Társaság alakult, mely magyar előadó- és zeneestély rendezésével mutatkozott be. A nagysikerű estély a japán főnemesség tokiói klubjában — a Peers’ Club-ban — folyt le rendkívül díszes keretek között. Rendezésében közreműködött a japán császári hadsereg Akasaka nevű tiszti egysége is. A japán és a magyar himnusz elhangzása után Nabeshima Naokazu örgróf nagy elismeréssel méltatta a magyar nemzet kultúráját. Rámutatott arra, hogy Magyarország milyen hőiesen viselkedik mostani súlyos helyzetében is. Watanabe Metzger Nándor, a budapesti törvényszék hites angol tolmácsa, aki filológiai tanulmányokat folytat Japánban, vetített képekkel és filmmel kísért előadásban ismertette japán nyelven a magyar nemzet történelmét, majd (levetítette) a magyar föld népének és tájainak jellegzetességeit. Fery Lóránt magyar hegedűművész, Hubay Jenő tanítványa, adta elő Liszt, Hubay, Dohnányi és Zsolt szerzeményeit.”

A nagy sikerű esemény híre valóban megmozgatta a komolyzenei köröket, és egy hónapon belül már az eredményről tudósított a *Budapesti Hírlap*:

„Nabeshima Naokazu örgróf, a tokiói Magyar-Japán Társaság alelnöke, a magyar zeneművészet, nép- és műdal-költés japáni népszerűsítése céljából megalakította a társaság magyar zeneművészeti szakosztályát. Az örgróf, aki maga is zeneértő, tervbe vette, hogy a nevesebb magyar zeneműveket, továbbá a nép- és műdalokat fokozatos népszerű kiadásokban teszi hozzáférhetővé a japán nagyközönség számára és magyar műsorú hangversenyeket rendez a japán rádióban és az ország főbb városaiban. Ezen kívül máris lehetővé tette, hogy az érdeklődők Tokió egyik magán zeneiskolájában elméleti és gyakorlati szakoktatást nyerhessenek a magyar zenéből. Az örgróf felkérésére Lóránt Ferenc magyar hegedűművész, Hubay Jenő tanítványa, aki most hangversenykörúton Tokióban időzik, készséggel vállalkozott arra, hogy ta-

nári minőségében támogassa a magyarbarát őrgróf nemes munkáját. Előkelő japán festőművészek bevonásával megalakult a Magyar-Japán Szépművészeti Szakosztály is, amelynek az a feladata, hogy ismertesse és megkedveltesse Japánban a magyar festő- és szobrászművészek munkáit. Tervbe vették, hogy évenként a tokiói Főnemesek Klubjában egy-egy kisebb magyar szépművészeti kiállítást rendeznek, amelyen bemutatják a mai magyar művésznemzedék jellegzetes munkáit.”¹

Nemzeti ünnepünk napján, 1935. március 15-én, a tokiói J.O.A.K. rádió esti zenei blokkjában Lóránt Ferenc magyar hegedűművész, Hubay Jenő tanítványa, Liszt, Hubay, Dohnányi és Zsolt műveit játszotta. Két hónappal később májusban, Lóránt Ferenc hegedűművész rádióhangversenyt adott. Hubay, Dohnányi és Bartók műveket szólaltatott meg, ez a magyar program kimagasló művészi eseménye volt a japán modern zenevilág számára. Ebből az alkalomból Nabeshima őrgróf a Japán–Magyar Társaság elnöke, valamint az alelnök Watanabe Naomi, japán császári udvarmester, egyben a Japán–Magyar Társaság igazgatója, személyesen megjelentek a tokiói Atagoyama rádióstúdióban.

Az 1936-os japán koncertek közül is kiemelkedett a Liszt Ferenc halálának ötvenedik évfordulójára adott díszhangverseny, amelyet a frissen alakult Liszt Ferenc Társaság rendezett. A társaság elnöke Nabeshima őrgróf, igazgatója Fery Lorant volt.

A japánok által szervezett zenei események mellett 1936 nyarán Fery Loránt hegedűművész egy volt budapesti előkelő társasági élet népszerű tagjának a házavatóján is koncertet adott. Tudniillik gróf Tascher Benjamingt kinevezték francia kereskedelmi attasénak. A házavató estélyen megjelent a Tokióban akkreditált diplomáciai kar és a japán arisztokrácia számos tagja. Paul Weingarten, a holland ügyvivő, aki egyben Magyarországot is képviselte, zongoraművész feleségével érkezett, megtisztelte az eseményt Batthyány grófnő és Naokazu Nabeshima őrgróf, a tokiói Japán–Magyar Társaság elnöke, aki egyben a Liszt Ferenc Társaság elnöke is volt. Az említett társaságoknak örökös díszelnöke Hubay Jenő, akinek budapesti baráti köréhez tartozott gróf Tascher és felesége, természetesen tanítványa, Fery Loránt is. Az estély nagy sikert aratott.

Egy hosszabb részletet idézek Hubay Jenő cikkéből, aki maga is járta a világot, és volt növendékeivel tartotta a kapcsolatot.²

„Tokió legnagyobb és legszebb kertjében, a Hibiya parkban épült a nagy zeneterem, mely 2200 hallgatót fogad magába. Ebben egy 75 tagú filharmóniai zenekar működik. Rendkívül sok hangversenyt rendeznek és a világmárkák, a hangverseny-sztárok nagy része felkeresi Tokiót és fellép e hangversenyeken.

Szigeti József majdnem évenként fordul meg ott és rendszeren 5-6 hangversenyre van szerződötve. Legközelebb Weingartner Félix³ utazik oda feleségével; a filharmóniai társulat több hónapra kötötte

1 Magyar zenei és képzőművészeti szakosztály alakult Japánban, 1934.

2 Hubay 1937: 15–16.

3 Weingartner Félix osztrák zeneszerző, karmester és zongorista, 1920-ban a Liszt Ferenc Zeneakadémia professzora.

le őket. A műsorokon a klasszikusok szerepelnek legsűrűbben, de a legismertebb európai zeneszerzők neveivel is találkozunk. A zenekar vezetése ismeretlen karmesterekre van bízva. Nem tudnám megállapítani, milyen nemzetiségűek ezek, de feltűnő, hogy a cseh zeneszerzők sűrűn szerepelnek; nemcsak a nagynevűek, mint Smetana és Dvorzsák, hanem sok ismeretlen, kik a fiatalabb nemzedékhez tartoznak. Valószínű tehát, hogy Tokióban sok cseh karmester és zenész van alkalmazásban, kik a műsorokat saját nemzeti érdekeik szerint állítják össze. A legnagyobb befolyást azonban a németek gyakorolják. Bámulatos szervezőképességük folytán első helyen állanak, s a legjobban fizetett állásokat a maguk részére biztosítják. Gazdasági tekintetben is ők vezetnek. Hangszereiket, főképpen zongorákat nagyszerűen értékesítik. A kották, gramofonlemez, rádiógépek stb. eladásával is rekordot érnek el.

A mi részünkről milyen jó beviteli cikk volna pl. a pedálos cimbalom. Ez a speciálisan magyar hangszer, mely exotikus, szépen is hangzik és könnyen is kezelhető, bizonyára megnyerné a japánok tetszését. Ha kellő üzleti ügyességgel lenne e hangszer ottan propagálva, sok ezer cimbalmot lehetne évenként odaszállítani. Hogy Nabeshima vicomte oly jól van értesülve a magyar viszonyokról, ez az ottan élő fiatal magyar művészeknek köszönhető. Tudtommal növendékeim sorából ketten élnek ott. Lóránt Ferenc és dr. Tomassich Ernő, mindkettő a zeneművészeti főiskolán a hegedű művészképzőt végezte. Az előbbi bejárta hegedűjével az egész világot s különösen Amerikában aratott nagy sikereket. Végre Tokióban telepedett le, ahol kinevezték zeneakadémiai tanárnak. Minden magyar mozgalomban részt vesz és Nabeshima vicomte állandó tanácsadója. Dr. Tomassich a magyar zenét terjeszti főképpen a gépzene útján. Ő ugyanis szerződött tagja az ottani gramofontársulatnak és rádióknak.

Igen sok jó barátunk van jelenleg Japánban, de ez nem elég. A mostani nagy érdeklődés hivatalos buzdítás és támogatás nélkül előbb-utóbb le fog lohadni. Sok idő kell hozzá, hisz az egész óriás, és hatalmas japán birodalom közvéleményét felénk tudjuk irányítani, irántunk való rokonszenvét fel tudjuk ébreszteni. Nagy hivatalos apparátus nélkül alig számíthatunk sikerre. Az európai hatalmak nagykövetei nagy pompával rendezkedtek be Tokióban, teljes vértézzel sorakoztak s mindent elkövetnek, hogy nemzeti érdekeiket előmozdítsák. De nemcsak a nagyhatalmak, hanem a kicsinyek is ugyanazt teszik. Képviselőjük van Tokióban és éber figyelemmel kísérik a politikai és gazdasági mozgalmakat, hogy elkaparintassák nemzeteik számára legalább a nagyhatalmak által meghagyott morzsákat.

Fájdalom, Magyarországnak az európai államokat kivéve az egész világon csak két helyen van külképviselete: Washingtonban és Ankarában. Tehát Észak-Amerikában és Törökországban. Dél-Amerikában ugyan van még egy-két helyen konzulunk, de több ezermillió embernél nem létezőnk – legfeljebb papíron. Az egész immenzis pacifik-területen, Ausztráliával s a számlálhatatlan szigetcsoporttal Japánig, egész Ázsiával le Törökországig, csak két magyar követet és 2-3 konzult találhat a magyar ember! Ha valahol védelemre szorul, azt hiába keresi.

És a mi kulturális és gazdasági érdekeinket a jó Istenen kívül ki védi meg?... Rövid idő előtt a magyar kormány Tokióban felkérte a spanyol követet, hogy intézze el a legszükségesebb magyar ügyeket. Ez az intézkedés életben volt, míg a spanyol követ nem csatlakozott a burgosi nemzeti kormányhoz. Akkor bezárták a magyar követséget, s most nincs ki elintézte a magyar ügyeket.

Azt hiszem, nagyérdemű külügyminiszterünk, kinek oly nagy érzéke van kulturális törekvéseink iránt, latba vetve az ennél is fontosabb gazdasági érdekeinket, nem fog habozni s a lehető legrövidebb időn belül intézkedik, hogy magyar követség állíttassék fel Tokióban.

Ha ez lehetetlen volna, legalább egy magyar konzulátust kellene ott létesíteni. Meggyőződésem, hogy bármilyen nagy is volna az anyagi áldozat, csakhamar busásan megtérülne minden kiadás, mert gazdaságunk új utakat kereshetne s a magyar kulturális érdekek is jól járnának: tekintetbe véve a rádiók, film és gépzene világát összefogó propagandisztikus erejét, mely az európai irányzatú kultúrának fellendülését is mindenütt biztosítja, a mi kultúránk is gyökeret verhetne és terjeszkedhetnék az egész világon.

Csak így biztosíthatjuk számunkra az állandó japánbarátságot, mely eltekintve a két nemzet egymásiránti rokonszenvétől, oly rendkívül gyümölcsözőnek ígérkezik.”

Szerencsére a szorosabb diplomáciai kapcsolatok kiépítésére az elkövetkező években került sor. Ennek előkészítése 1932 óta kulturális területen egyre tevételegesebben folyt. A politikai kapcsolatok a civil szféra sikerei után élénkültek meg, amely a magyar külképviselet 1939-es kétoldalú megnyitását hozta, ehhez tagadhatatlanul szükség volt az 1938. március 12-én bekövetkezett Anschlusra, amelynek következményeként a bécsi japán követséget Budapestre telepítették át.

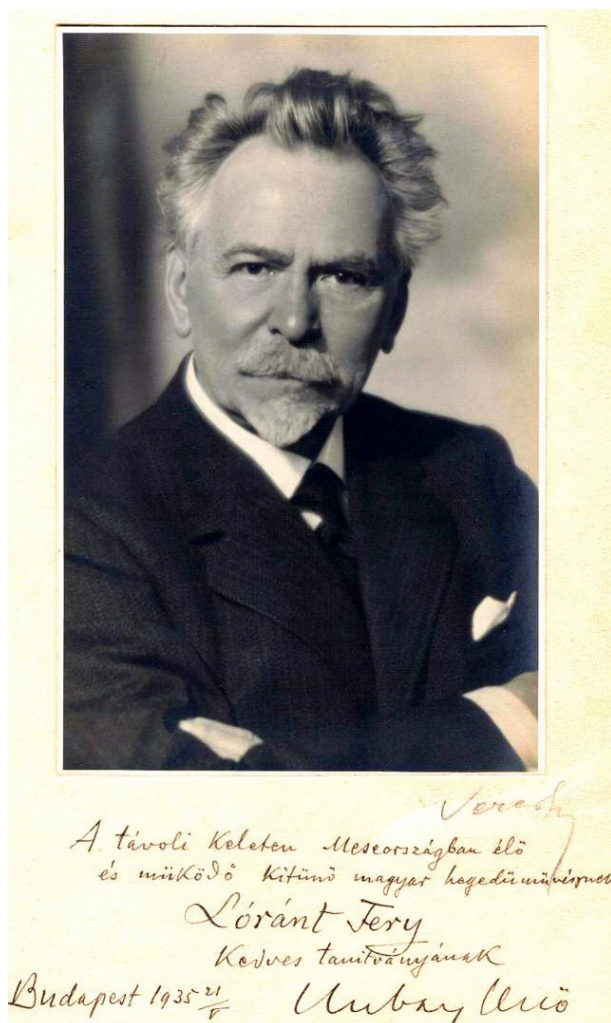
A nehezen elviselhető tokiói forró nyarak alatt Lóránt Ferenc is sokszor keresett pihentető hűvösséget fent a hegyekben, a közel kilencezer fős lakosságú Karuizava városkában. A szokatlanul nagy méretű telkeknek köszönhetően nyolcvan fő/km² volt a népsűrűség a háborús évek alatt. A nyári nappali átlaghőmérséklet 24–26 Celsius-fok közötti volt, kellemesen hűvös estékkel. A településen számos kultúrát szerető, tehetős japán család és több ország külképviseletének a nyaralója működött. Mai szóhasználattal igazi üdülőváros, japán egyik legősibb és legkedveltebb nyári pihenőhelye volt. A közelben helyezkedett el a császári család egyik nyári rezidenciája is. Értethető az is, hogy nyaranta számos külföldi zenész pihent itt, és kihasználva az alkalmat közösen hangversenyeket is adtak. A fennmaradt hirdetésekből tudjuk, hogy Fery Loránt a városi könyvtárban, az „Auditórium”-ban 1935-ben és 1937-ben is adott koncertet. 1939. augusztus 5-én a város szeretett otthonának támogatására rendezett hangversenyt.

A második világháború előtt tanított, több felvétel készült vele, koncertezett és népszerűsítette a Magyar–Japán Társaságot is. Nevesebb tanítványai: Matsudaira gróf és Nabeshima örgróf voltak.

1939-ben a magyarság tiszteletére Fery Loránt hegedűvirtuóz teljes estés koncertet adott Tokió egyik legnagyobb előadótermében, a Gunjin Kaikanban. Műsorát a neves Paul. W. Rosenstand dán zongorista kísérte.

9. kép. A karuizavai szeretet otthon javára rendezett koncert plakátja

10. kép. Hubay
Jenő üdvözlőlevele
tanítványának, 1935

Tokió amerikai szőnyegbombázása előtt, 1943. december 12-én a Tanácsosok Halljában adott támogató koncertet a Magyar-Japán Társaság javára, Sonoko Tanaka zongorista közreműködésével. Jól ítélte meg a várható helyzetet, és Karuizavában vásárolt házában töltötte a háború utolsó éveit.

A megszállás után alig két hónappal, a Hirosimára és Nagaszakira dobott atombombák katasztrofális pusztítása után, a jokohamai Memorial Hallban már újra hangversenyezhetett. Hubay Magyar fantáziáját és Bartók Román táncait adta elő nagy odaadással és hatalmas sikerrel. Rövid ideig tanított a 8. Amerikai Hadsereg kulturális osztályának zenetanfolyamán is.

1946-ban Loránt Ferenc feleségül vette egy szamuráj család leányát, Kyokót. 1948-ban megszületett fiuk, Paul, aki élete végéig gondozta édesapja örökségét. A hetvenes évek elején Kenton Egon mesélte, hogy Fery Loránt kijelentette, hogy „azóta boldog” ember, amióta házas.

Az ötvenes évek elejétől egyre kevesebbet koncertezett, ugyanakkor egyre keresettebb tanár lett. Megmaradt a tokiói konzervatórium hegedű szakának vezetőtanári állásában. Elhatározta, hogy a felnövekvő hegedűsgeneráció számára maradandót produkál. Igazán zenei tudásának átadása, annak módszere foglalkoztatta, de néhány megbékélésre serkentő filozófiai cikket is írt. Pacifikus embernek született, és az is maradt.

Ezen kívül Fery Loránt rendkívül gyakorlatias szellemű ember is volt. Ezt bizonyítja egyebek között, hogy 1953-ban – Liszt Ferenc „néma zongor-

11. kép. Hegedűszólokonzert az Imperial szállodában, 1934

世界的提琴家
フェリー ローラント

提琴演奏會

昭和9年1月30日夕7時開演
帝國ホテル演奏場
會員券2圓(指定席)1圓

Violin Recital
FERY LORANT

Jan. 30th. (Tues.) 1934.
7.00 p. m.
The Imperial Hotel
¥ 2.00. (Reserve) ¥ 1.00

ローラント氏は倫敦のクニヘンズホール、
柏林、ウィннаの公演音楽の中心地に於て
多大なる成功を納めたる巨匠倫敦に於ける
演奏會はエツク公、メンズドルフ、フイリ
ー伯、及ロスチャイルド卿等の後援のもと
に開催せられたもの。

ジャパン タイムス・メール紙
1933年2月2日

S.H.G

PROGRAM

I. SONATA in G MINOR "The Devil's trill".....Tartini.	IV. a. Chant du Soir.....Florent-Schmitt.
II. CIACCONA For the Violin alone.....Bach.	b. Caprice.....Paganini-Vogrich. Dans les bois.
III. CONCERTO A MAJORSaint-Saëns. (interval)	c. Dragon Flies.....Zsolt. d. RURALIA HUNGARICA: 1. Andante rubato, } Doh- alla zingaresca } nanyi. 2. Presto

rájának” mintájára – feltalálta a hegedűsök „stummerlijét”, amelyet néma fogólapnak nevezett el.

1955-ben adták ki *Violin For All* (Hegedű mindenkinek) nagy sikerű könyvét. A vele egykorú Mischa Elman hegedűvirtuóz – a világhírű magyar hegedűpedagógus, Auer Lipót tanítványa – éppen Japánba látogatott, és személyesen gratulált a könyvéhez. Az ötvenoldalas könyv a hegedülés elvi és gyakorlati kérdéseit foglalja össze, helyenként humoros magyarázatokkal. A japán hegedűsök körében egyre népszerűbb lett, kisebb változtatásokkal, Mischa Elman bevezetőjével, többször is kiadták.

Japánban, a hatvanas évektől kezdve az egyik legismertebb ott élő magyar személyiség volt. Szoros kapcsolatot ápolt a magyar kolóniával. Kedvenc városában, Karuizavában hunyt el 1978 nyarán. Jokohamában a Külföldiek temetőjében helyezték örök nyugalomra.

Felesége a halála után férje emlékére és tiszteletére *Nemzetközi Klaszikus Zenei Társaság*ot alapított. A Fery Loránthoz köthető társaság több művészt támogatott a tokiói nagykövetségeken rendezett nagy sikerű zenei események alkalmával. Fery Loránt emlékét ma is sokan őrzik.

Nyilatkozat

Szerzői jogi nyilatkozat. Ez a mű a Creative Commons Nevezd meg! – Ne add el! – Ne változtasd! 4.0 nemzetközi licenz feltételeinek megfelelően felhasználható. (CC BY-NC-ND 4.0) <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

12. kép. Az 1937-es koncert emlékképe a karuizavai lávakövek előtt. Jobbra fent Fery Loránt, baloldalt fent Mr. Watson, guggolva felesége, aki a zongorán működött közre

Felhasznált irodalom

Magyar zenei és képzőművészeti szakosztály alakult Japánban 1934.

Budapesti Hírlap, december 28.

Hubay J. 1937. Japán magyar barátkozás. *Pesti Napló*, február 21., 15–16.

13. kép. Emlékkép
a Liszt Ferenc
halálának ötvenedik
évfordulója adott
díszhangverseny
után. Tokió, 1936

Magyar hangverseny résztvevői a tokiói rádióban: álló alakok, jobbról balra: Takhashi Okumura festőművész, Yukimasa Komori, a tokiói rádió titkára, Metzger Nándor, Naotaku Watanabe, a Magyar Japán Társaság igazgatója, a császári ház ceremóniamestere, Okuka, a rádió karigazgatója, Janovszki, német zongoraművész, Yoshikazu Uno, a Magyar Japán Társaság főtitkára. Ülő alakok (jobbról balra): Okumura fia, Toshinobi Mori fuvolaművész, Naokazu Nabéshima vicomte, a Magyar Japán Társaság elnöke, Janovszkiné, német zongorművésznő, Lóránt Ferenc hegedűművész, Tomassich Ernő hegedűművész.